

Mozgássérültek és mozgáskorlátozottak

Rokkantjaink

– Az állapotváltozás, a más-ság érzékenyebbé tesz mindenkét, még akkor is, ha ezt nem nevezhetjük betegségnek. A mozgássérültség megnehezíti a hétköznapiakat, a munkát, a tanulást, a közlekedést. Szövetségünk azt tekinti feladatának, hogy segítse a mozgáskorlátozott emberek nehézségeinek enyhítését, egyenjogú és teljes körű társadalmi beilleszkedésüket. A szövetség 1981-ben, a Rokkantak Nemzetközi Évében alakult meg. Jelenleg 38 érdekvédelmi egyesület, 13 sportegyesület, és 150 helyi csoport, klub működik. Ez azt jelenti, hogy a mozgáskorlátozott ember lakóhelyétől átlagosan 30 kilométeres körön belül megtalálja azt a közösséget, mely tanácsokkal, érdekvédelemmel, programajánlatokkal segítheti életvitelében. Közel 40 ezer tagunk van. Ebből a fővárosban 6700 tagot számolunk. Magyarországon csak hozzávetőleges adatok állnak rendelkezésünkre, s ezek szerint hazánkban mintegy 350–400 ezer ember él, aki mozgásában korlátozott. Említésre méltó, hogy különösen magas a 60 éven felüliek aránya.

– Kiket sorolunk a mozgássérültek, és kiket a mozgáskorlátozottak csoportjába?

– Nehéz meghatározni, különválasztani. A mozgássérültség nem igazán betegség, az egy állapot. Mozsássérült az az ember, akinek végtagsérülése vagy gerincsérülése van. És ezekben az esetekben tulajdonképpen – sajnos – javulásra nem lehet számítani. Ezzel az állapottal kell együtt élni és

**Szeptember 19-én
Érden rendezik meg idén
a rokkantak napját.
Közel 400 ezer honfitársunk
tartozik
a mozgáskorlátozottak közé.
Az 6 helyzetükről,
problémaikról kérdeztük
Szabó Jánost,
aki a Mozsáskorlátozottak
Egyesületei Országos
Szövetségének (MEOSZ)
főtitkára.**

ehhez az életvitelhez kell segítséget nyújtani. Mozsáskorlátozott az a beteg, aki például szívbetegség, asztma vagy magas vérnyomás miatt van akadályozva a mozgásában.

– Milyen kedvezmény illeti meg a mozgáskorlátozott, mozgássérült személyt?

– A jelenlegi jogi szabályozás többféle kedvezmény igénybe vételét teszi lehetővé. Például: magasabb összegű családi pótlék jár a tartósan beteg, illetve testi fogyatékos gyermek (személy) után; a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek után a gyermek 10 éves korának betöltéséig illeti meg az egyik szülőt a gyermekgondozási segély; rendelet határozza meg a lakásépítés vagy -vásárlás esetén igénybe vehető szociálpolitikai kedvezményt; ápolási díj illeti meg azt, aki az önmaga ellátására képtelen, állandó felügyeletet, gondozást igénylő hozzátartozót ápolja; nem kell a gyógyászati segédeszközért, annak javíttatásáért térítést fizetni annak, aki foglalkozási balesete vagy foglalkozási

megbetegedése miatt szorul rá (ide tartoznak a hadirokkantak is.)

És a közlekedés területén is több kedvezményre jogosultak a mozgáskorlátozottak: bár a vámmentes gépkocsi-behozatal a visszaélések miatt megszűnt, a mozgássérültek személygépkocsi-beszerzési támogatást, gépkocsi és alakítási támogatást, közlekedési támogatást (évi 10 ezer forint kötelező felelősség-biztosítási támogatást) és parkolási engedélyt kapnak. Legfontosabb feladatunk, hogy a már elért kedvezményeket megtartsuk és azok bővítését biztosítsuk. Így az egyesületek is több kedvezményt biztosítanak tagjaik számára. Például különféle kedvezményes vásárlási lehetőségeket, kirándulást stb. Ez egy nagyon színes paletta, hiszen majd' mindegyik egyesület más-más kedvezményt igyekszik nyújtani.

– A Szövetség a Rokkantak Nemzetközi Évében alakult. Milyen a kapcsolatot a külföldi szervezetekkel?

– Az elmúlt öt évben váltak igazán intenzívvé nemzetközi kapcsolataink. Több nemzetközi rehabilitációs tanácskozásnak voltunk házigazdái és résztvevői is. Ez évben szeptember 19-én tartjuk a rokkantak napját. Ez egyben a nemzetközi rokkantak napja is. Jó alkalom az eszmecsere és tapasztalatcserére is azokkal a európai országokkal, melyeknek rokkantszervezeteivel állandó kapcsolatunk van.

URBÁN ILONA

„Végre tárgyaljon velünk a tb!”

– kéri a gyermekorvosok

A valós helyzet válságos

A héten sok méltánytalanságot felszínre hozó értekezletet tartottak a város házi gyermekorvosai. A többi között kiderült, hogy amióta körzeti gyermekorvosból házi gyermekorvássá „léptek elő”, lényegesen kevesebb helyettesítési pénzt kapnak, mint korábban, s nem fizetik ki számukra az iskolákban, illetve óvodákban végzett munkájukat. A kérdéseikre adott válaszokból egyértelművé lett az is, hogy Szegeden kevés az a pénz, amit a társadalombiztosító a házi gyermekorvosi szolgálat fenntartására juttatott. A közvélemény ezzel szemben azt hiszi, hogy az egészségbiztosítási kártyák bevezetésével, a teljesítményfinanszírozással az alapellátás gyermekorvosai meggazdagodnak. A valós és sajnos válságos helyzet felmutatásának szándékával kértük beszélgetésre dr. Dux Ernő gyermekgyógyász főorvost és dr. Román Ferencet, a szegedi gyermekkórház főorvosát.

– A pillanatnyi helyzet szerint, a kórház elkülöntett számláján van az az összeg, amit a házi gyermekorvosi szolgálat fenntartására utalt ki a tb, következésképpen a kórház kezeli ezt a pénzt. Miért csak töredékét fizetik a helyettesítési díjnak, és miért nem fizetnek az iskolaorvosi munkáért?

Román Ferenc: – Egészen egyszerűen azért, mert e két tételt a tb nem kalkulálta be a házi gyermekorvosi szolgálat számára kiutalt költségvetésbe. Igaz ugyan, hogy törvény teszi kötelezővé a házi gyermekorvos számára az iskolai, illetve óvodai munka – ami egy-egy orvos esetében 800-1000 gyermek szűrővizsgálatát, kötelező védőoltását jelenti – honorálását, de mivel a törvény ez évben jelent meg, a költségvetés viszont tavaly készült, ezért ez a tétel nem szerepel benne. Ugyanígy a anyagi fedezet hiányával magyarázható, hogy az eddig fizetett helyettesítési pénz, ami korábban az orvos fizetésének 50 százalékát tette ki, most mindössze 30 százalékra zsugorodik.

– Ha erre a házi gyermekorvos azt válaszolja, hogy anyagi ellenszolgáltatás nélkül nem hajlandó sem helyettesíteni, sem pedig az iskolaorvosi teendőket ellátni?

R.F.: – Nem élhet ezzel a lehetőséggel, mert akkor nem teljesíti munkaköri köteleességét.

– Ezek szerint ingyen dolgozik az iskolákban, óvodákban, és félépért helyettesít.

R.F.: – E díjazások fedezésére kértünk a tb-től pótelőirányzatot, de egyelőre ettől elzárkóznak, illetve azt mondják, az iskolaorvosi munkáért járó díjat fizessék az önkormányzatok.

– Mennyi a házi gyermekorvosi szolgálat fenntartására kapott összeg?

Dux Ernő: – A harmincöt szegedi gyermekorvosi rendelő működtetésére és a béralapra 27 millió forintunk van. Ebből egy-egy rendelőre 7-800 ezer forint jut. Az idei 25 százalékos infláció mellett ez a pénz kevés, s míg korábban, amikor együtt volt a kórház és az alapellátás költségekre kapott pénze, addig lehetőség nyílt az alapellátás kisegítésére. Most erre nincs mód, mert a házi gyermekorvosi szolgálat kasszája teljesen elkülönített a kórházétól, a rendelőintézetétől. E különválás miatt kép-telenség átcsoportosítással kisegíteni a kör-

zetekben dolgozó orvosokat, például a helyettesítési, vagy az iskolaorvoslásért járó díjjal.

– Annak ellenére, hogy a házi orvosok elkülönített kasszájában – önök szerint – kevés forint van, a házi orvosok kifejezték leválási szándékukat. Ez azt jelentené, hogy maguk kezelnék januártól a házi orvosi szolgálat pénzét, s nem a kórház-rendelőintézetét. Az önellátásra törekvés meglehetősen veszélyes, ha ilyen kevés a működésre kapott pénzük.

R.F.: – Csak abban bízhatnak, hogy jövőre több lesz, bár a tb anyagi helyzete nem erre enged következtetni. Jószerével mindannyian a sötétben tapogatózunk, mert fogalmunk sincs, mi lesz január elsejétől. Éppen ezért, a legutóbbi értekezleten azt kérték, hogy a tb végre üljön le a házi gyermekorvosokkal megbeszélni azokat a problémákat, amikről úgy tűnik megfeledezett.

– A tb által biztosított pénznek csak egyik része a működtetésre szánt. A másik, a teljesítményt honoráló kártyapénz. Az értekezleten megszületett a döntés, miszerint a gyermekorvosok ezt nem az un. dologi kiadásokra, hanem bérre szándékoznak fordítani. Ez a döntés, illetve a döntéssel való egyetértés meglehetősen nehezen született meg.

D. E.: – A működtetésre rendelkezésre álló igen szűk összeg miatt felvetődött, hogy az orvosok a kártyapénzt is a dologi kiadásokra, ne pedig bérre fordítsák ebben az évben. Azt gondolom, jogos óhajuk és döntésük, hogy a kártyapénzt nem hajlandók feláldozni, akkor, amikor a reform kezdetén éppen az volt a cél, hogy növekedjék a segéd munkásokénál alacsonyabb fizetésük. Aki azonban azt hinné, hogy a kártyáért kapott összegből a gyermekorvosok meggazdagodnak, téved. Ez az pénz az idei inflációt sem fedezi. Tízezer forint körüli kártyapénzt kap egy-egy házi gyermekorvos, s ebből még 20 százalék illeti meg az asszisztensét.

KALOCSAI KATALIN

Résztét helyett résztvételt!

A munka a legjobb terápia

Beszélgetés Szegedi Molnár Gézával

jöttem, hogy ez a vágy tudat alatt rég megvolt bennem. Fellépéseim így egyre több örömet szereztek nekem és a közönségnek egyaránt. Erre büszke vagyok. Egyre gyakrabban hívnak önálló estekre, ahol a paródiák mellett kedvenc költemény megzenésített verseit énekelem, miközben életem történetét mesélem akasztófahumorral.

– Mit érez magánemberként?

– Erre nagyrészt már választoltam az eddigiekben. Hiszen a munkám volt egész életemben a szerelmem, most is az. Az estekre készülni kell, testileg-lelkileg. Sok kutatómunkával jár az új műsor színpadra állítása, és „szegedimolnárosítás”. Ez minden erőmet és szabad percemet igénybe veszi. Mondhatnám úgy is, hogy ez egy munkaterápia.

Összefogott a család

– Tudjuk, hogy még ma is gyakran nagy fájdalmai vannak. Hogyan viseli a megpróbáltatásokat?

– Édesanyám itt van mellettem. Szinte társam testi-lelki problémáimban. Sőt, művészi munkámnak is éles szemű kritikus! Sajnos a kor-

vezérlésű, tehát én is vezethetem, lehetővé teszi a fellépéseket, nyáron a baráti látogatásokat, és nem utolsósorban hivatalos ügyeim intézését.

Gondoljanak ránk is!

– És hogyan közlekedik az épületekben?

– Utazgatásaim során sajnos sok negatív tapasztalatot szerez arról, hogy országunkban a mozgássérültek problémáival nem kellő mértékben foglalkoznak (magas járdák, lift nélküli lépcsők, nem beszélve a mellékhelyiségekről, még a kórházakban sincs lehetőség ezek használatára). Mint végzett és korábban gyakorló építésmérnök tudom, hogy kis átalakításokkal, új épületek tervezésénél pedig eleve e tényezők számbavételével olcsón lehetnének könnyebbé a sok-sok rokkant lakos létezését, életerét.

A minap került kezembe Könczei György: Fogyatékosok a társadalomban című könyve, amely kitűnően számba veszi és értékeli a rokkantak szomorú helyzetét és a társadalom viszonyulását. Mottója lehetne: „résztét helyett résztvételt”. Státja megegyezik a fentebbi nyilatkozataimmal: a munka a legjobb rehabilitáló terápia! Megvilágítja a társadalom és az egyének felelősségét a rokkantakkal szemben. Biztos vagyok benne, hogy aki a könyvet elolvassa, és szemléletét magáévá teszi, cselekvő részese lesz egy régóta várt segítő folyamatnak!

MÉRŐ ÉVA

Szegedi Molnár Géza egy izraeli vendégszerplésre indulva, a Schwechati repülőtérén elkövetett terrorakció egyik áldozata lett 1985 karcsonya óta rokkant. Életétől azóta elválaszthatatlan a tolokocsi.

– Életvitelében és életkörülményeiben azóta alapvető változások következtek be...

– Valóban. Mint művész soha többé nem akartam mutatkozni közönségem előtt. Úgy hittem: a közönség illúzióját – hiszen a színház az illúziókeltés művészete – kár volna összeváltatni. Akkor azt kívántam, az addig ünnepelet, sokoldalú sztár képe éljen tovább a közönség emlékezetében.

– Mi vitte rá, hogy mégis színpadra lépett?

Először Bodrogi nyújtott segédkezet

– Lehet, hogy sokak illúzióját lerombolom, de olyan anyagi helyzetbe kerültem, hogy fontolóra kellett vennem a sok-sok meghívás anyagi vonzatát. Hosszú töprengés után, két év múlva elfogadtam Bodrogi Gyula meghívását, aki elsőként nyújtott nekem segédkezet, és ke-rekes kocsiban kiálltattam újra a közönség elé. Színészi eszközeimtől nagyrészt megfosztva, a kihívás is izgatott. Hogyan tudok majd hatni a közönségre most, amikor sem táncolni, sem igazán mozogni nem tudok? Utólag derült ki, hogy van még bennem annyi művészi tartalék, hogy a közönséggel ezt percek alatt feledtessem. Rájöttem, hogy a fogyatékosokból éretni is tudok kovácsolni. Tartalékaimból futotta arra, hogy a paródián túl megmutassam igazi színészarcomat, a komikus arc mögötti drámai vénát is. Rá-